

Posudek na diplomovou práci Pavlína Vočkové „Jiří Dienstbier – dramatik“

Jedním z úkolů diplomových prací je vyhledávat nová témata. V tomto smyslu je diplomová práce Pavlína Vočkové „Jiří Dienstbier – dramatik“ bezesporu výlučná, neboť diplomantka se skutečně chopila tématu, jemuž dosud odborná veřejnost takřka nevěnovala pozornost. Bádání měla tedy o to těžší, že beletristické dílo jmenovaného novináře a politika téměř postrádá sekundární reflexi.

Zároveň je třeba zdůraznit, že diplomantka si zadání práce vybrala vhodně: Dienstbierovo dramatické dílo není rozsáhlé, tvoří je pouze 4 divadelní hry, z nichž jedna má též rozhlasovou verzi (her napsal celkem pět – jednu však autorka neměla v době vzniku práce k dispozici), a lze je považovat za uzavřené, a přitom je po ruce tvůrce, který může některé věci osvětlit či pomoci dohledat.

Vočková se však nespokojila s prostým výkladem Dienstbierova uměleckého díla, nýbrž zasadila analýzy dramatu do kontextu autorovy publicistiky, která má s hrami podobný tematický záběr i dobu vzniku (v předkládané práci zabírá polovinu). Tím, že původně teatrologický, respektive literárněvědný, záměr překročila, musela navíc uplatnit i pohled politologický, čímž studie získala komparatistický rozměr a vyrostla co do odborné přesvědčivosti. Dlužno upozornit též na vstupní část textu, kde diplomantka neméně profesionálně představila autorovu biografii, jakož i na postřehy z oblasti historiografické, sociologické či jazykovědné.

Heuristickou i analytickou část práce zvládla Vočková výborně. Ukázala, že umí vyhledávat, rozebírat a vhodně ve stati používat sekundární literaturu, a doložila, že stejně dobře ovládá i uměnovědnou interpretaci. Přitom bylo třeba přistoupit ke každé hře jinak.

Hra *Vánoční dárek* byla napsána roku 1976 a autor ji považuje za svou nejlepší. Diplomantka si sice všimá některých znaků schematičnosti (např. množství krkolomných dějových zvrátů, teovitosti postav nebo nedostatku motivace jednání apod.), ale dokáže dílo zasadit do širšího myšlenkového kontextu a odhalit v něm pokus o moderní, jakousi „normalizační“ parafrázi antické tragédie.

Hru *Hosté* (1978) vykládá autorka především jako jakýsi metaforický pandán k „návštěvě“ vojsk Varšavské smlouvy v Československu v srpnu 1968.

V aktovce *Kontest* (1978) diplomantka zdárně dokládá můj názor, že hra je svým způsobem „vaňkovka“, a *Příjem* (1983) zase nahlíží převážně z perspektivy intertextuálního pokračování Havlovy *Audience* (1975).

Jakkoli jsem zpočátku uvedla, že Dienstbierovo dramatické dílo má pouze čtyři dostupné položky, musela diplomantka své téma přesto náležitě teoreticky, totiž druhovo-žánrově vymežit. V příslušných hrách se tedy pokouší alespoň kurzoricky charakterizovat tzv. disidentskou dramatikou a poté definovat tzv. vaňkovskou hru.

Díky tomu všemu je práce Pavlínky Vočkové pro českou divadelní (i literární) vědu velmi přínosná a myslím, že aspiruje na publikování, neboť badatel, který se v budoucnu rozhodne zabývat dramatikou Jiřího Dienstbiera, by ji měl znát.

Tady bych mohla skončit, ale nelze. Výjimečně se totiž stane, že diplomová práce objeví zapomenuté či ztracené dílo. I v tomto ohledu byla Vočkové práce mimořádná – přestože ji už nestihla do diplomky zařadit, na poslední chvíli našla exemplář Dienstbierovy první hry Než upečeme selata, který všichni včetně autora považovali za ztracený. I tento literární objev je třeba práci přičíst k dobru.

Diplomovou práci Pavlínky Vočkové „Jiří Dienstbier – dramatik“ doporučuji k obhajobě.

Lenka Jungmannová

PhDr. Lenka Jungmannová, Ph.D. (vedoucí práce)

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.

Navrhuji podat tuto práci v obhajobě.